

Handläggare
Alice Ring
Telefon: 0850810019**Till**
Östermalms stadsdelsnämnd
2022-04-28

Revisionsrapport – Bidrag till ideella föreningar nr 3/2022

Yttrande till stadsrevisionen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Nämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till stadsrevisionen
2. Omedelbar justering

Sammanfattning

Revisionskontoret har granskat stadens hantering av bidrag till ideella föreningar. De nämnder som granskats är idrottsnämnden samt stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Skarpnäck och Öster-malm. Syftet med granskningen har varit att bedöma om staden säkerställer att bidrag till ideella föreningar beviljas och nyttjas på det sätt som avses. Stadsrevisionens samlade bedömning är att de granskade nämndernas styrning och uppföljning brister i att säkerställa att bidrag beviljas och nyttjas på det sätt som avses.

Revisionskontoret rekommenderar att Östermalms stadsdelsnämnd kompletterar stödjande styrdokument med tydligare vägledning i hur bedömningen av redovisningen ska gå till samt säkerställa att ställningstaganden dokumenteras. De rekommenderar även att nämnden ska slutföra det påbörjade utvecklingsarbetet med att säkerställa att relevanta uppgifter och handlingar inhämtas samt att relevanta och befogade kontroller genomförs och dokumenteras i handläggnings-processen.

Förvaltningens bedömning är att nämndens bidrag beviljas och nyttjas på det sätt som avses. Förvaltningen delar inte till fullo revisorernas två rekommendationer för Östermalm, men ser en relevans i vad som kommenteras och kommer att utveckla arbetet utifrån det.

Östermalms stadsdelsförvaltning Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-508 100 00
Fax
ostermalm@stockholm.se
<http://www.stockholm.se/ostermalm>

Bakgrund

Stockholms stad värnar det fria föreningslivet i staden och ger årligen bidrag till ideella föreningar för att stärka och utveckla verksamheterna. Föreningsbidragen ska komplettera befintliga verksamheter inom nämndernas verksamhetsområden och vara öppna för alla medborgare oavsett kön. I stadens budget för 2021 och i den stadsövergripande riktlinjen framgår att nämnderna ska säkerställa att föreningsbidragen inte går till någon aktör med odemokratiska värderingar eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism. Utöver det ska nämnderna säkerställa att bidragen används i enlighet med det syfte och ändamål som anges.

De nämnder som granskats är Idrottsnämnden samt stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Skarpnäck och Östermalm. Syftet med granskningen har varit att bedöma om staden säkerställer att bidrag till ideella föreningar beviljas och nyttjas på det sätt som avses.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av specialistenheten inom administrativa avdelningen.

Ärendet

Granskningen besvaras med följande revisionsfrågor:

- Säkerställs att verksamheten uppfyller de villkor, prioriteringsgrunder och syften/mål som nämnden angett?
- Säkerställs att bidrag endast beviljas till de aktörer som uppfyller kraven som anges i kommunfullmäktiges budget 2021?
- Säkerställs att bidrag endast beviljas till seriösa aktörer?
- Säkerställs att beviljade bidrag nyttjas i enlighet med bidragsansökan och beslut?
- Finns rutiner och arbetssätt för att förebygga och upptäcka oegentligheter och otillåten påverkan och efterlevs de?
- Har jämställdhetsanalys genomförts enligt stadens vägledning? Har bidragen fördelats på ett jämställt sätt?

Granskningen har genomförts genom intervjuer, dokumentstudier och stickprovgranskning. Inom de granskade nämnderna har intervjuer skett med nyckelpersoner som ansvarar för hanteringen av föreningsbidragsprocessen.

Stickprovgranskning har genomförts av ett antal slumpmässigt utvalda ärenden vid respektive nämnd. I granskningen har ärendena följts genom handläggningsprocessen från ansökan till redovisning-/uppföljning. Granskningen har skett utifrån principer som finns

fastslagna i nämndernas lokala styrdokument. Nämnderna har därefter tagit del av stickproven och själva granskat dem utifrån samma kriterier som revisionskontoret utgått från. I urvalet har ärenden avseende år 2020 valts eftersom beviljade bidrag för 2021 ännu inte är återredovisade.

Staden har i maj 2021 antagit stadsövergripande riktlinjer för förenings- och kulturstöd. De kriterier och delvis nya arbetsätt som riktlinjen fastslår har inte tagits med i stickprovsgranskningen eftersom nämnderna ännu inte fullt ut anpassat sina lokala styrdokument och arbetsätt. I granskningen har dock nämnderna redogjort för eventuella förändringar som genomförts eller planeras utifrån de nya riktlinjerna och hänsyn har tagits till det i den samlade bedömningen.

Granskningen visar att nämnderna har olika väl utvecklade rutiner och arbetsprocesser för att handlägga föreningsbidragsärenden. För att säkerställa att bidrag beviljas i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige och nämnderna fastställt, behöver nämnderna utveckla sina arbetsätt. Vidare visar granskningen att nämnderna behöver säkerställa att relevanta uppgifter och handlingar inhämtas, samt genomföra och dokumentera relevanta och befogade kontroller. Dokumentationen behöver vara tydlig och omfatta den information som behövs för att utgöra underlag för väl grundade beslut och säkerställa spårbarhet i ärendet. Granskningen visar att det är ett utvecklingsområde för de granskade nämnderna och handlar både om att det inte framgår att kontroller och granskningar genomförts och att beredningsarbetet inte dokumenterats. Den samlade bedömningen är att nämndernas styrning och uppföljning av bidrag till föreningar brister i att säkerställa att bidrag beviljas och nyttjas på det sätt som avses.

Utifrån redovisade iakttagelser och bedömningar lämnas följande rekommendationer avseende Östermalms stadsdelsnämnd.

- Komplettera stödjande styrdokument med tydligare vägledning i hur bedömningen av redovisningen ska gå till samt säkerställa att ställningstaganden dokumenteras.
- Slutföra det påbörjade utvecklingsarbetet med att säkerställa att relevanta uppgifter och handlingar inhämtas samt att relevanta och befogade kontroller genomförs och dokumenteras i handläggningsprocessen.

Sakupplysningar

Förvaltningen har faktagranskat revisionsrapporten och under perioden 23 december – 10 januari återkopplat denna till revisorerna. Vissa enligt förvaltningen felaktigheter/missuppfattningar i rapporten finns fortfarande kvar.

I revisionsrapporten, sida 13, står ”Budgeten varierar mellan åren...”

Förvaltningen vill tydliggöra att budgetens sedan många år legat på en konstant nivå om 1 500 000 kronor.

Målsättning i fördelning av stöd

I revisionsrapporten sida 13, står ”Målsättningen är att ansökande föreningar ska beviljas de bidrag de ansöker om, under förutsättning att de uppfyller kraven.”

Av Östermalms stadsdelsnämnds lokala regler för föreningsstöd framgår nämndens bedömningsgrunder. Uppfylld av grundläggande krav är enbart den första punkten. Fördelningen av stöd utgår därefter från bland annat i vilken mån verksamheten eller aktiviteten är ett komplement till nämndens verksamheter, föreningens förmåga att genomföra verksamheten, hur ansökan står sig i relation till andra föreningars ansökningar och avslutningsvis total budget att fördela. Förvaltningen redogör för samtliga ställningstaganden för respektive förening i en bilaga till tjänsteutlåtandet för föreningsstöd kallad *bilaga 2, Redogörelse och bedömningsgrunder föreningsstöd*.

Ansökningar som föreslås beviljas lägre belopp

I revisionsrapporten sida 19, står: ”Kommunicering ska enligt lathund ske innan beslut med föreningar för ansökningar som föreslås beviljas delvis.”

Det som står i lathunden är: ”Förvaltningen kan lägga förslag om lägre belopp än vad föreningen ansökt om. Detta är relativt vanligt förekommande, då föreningarnas sammantagna ansökningar ofta är dubbelt så stora som nämndens budget att fördela”... ”Då förvaltningen lägger förslag om belopp som på ett påtagligt sätt underskrider föreningens ansökan och därmed påverkar möjlighet till verksamhet eller aktivitet är det en god idé att i förväg stämma av förvaltningens förslag om belopp med föreningen. Observera dock att vara ytterst tydlig med att ställd fråga inte är att betrakta som ett förhandsbesked som föregår nämndens beslut. Frågan ska ställas öppen och tydliggöra att även förvaltningens bedömning i det slutgiltiga tjänsteutlåtandet kan komma att ändras.”

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar den genomförda revisionen och ser att den lyfter ett flertal viktiga områden för förbättring. Som en del av detta delar förvaltningen revisionens analys i fråga om att stadens *Riktlinjer avseende förenings- och kulturstöd- demokrativillkor* bör ge vägledning i vilken information som handläggare ska sökas i de inlämnade uppgifterna som av riktlinjen anger ska och rekommenderas att inhämtas. Det är en fördel om handläggare inom

staden, utifrån de generella kontroller och bedömningar som genomförs behandlar föreningarnas ansökningar på likartat sätt.

Vidare tar förvaltningen med sig vikten av att kontinuerligt utvärdera och uppdatera lathundar samt ansöknings och redovisnings-formulär. Även *Östermalms Lokala regler för föreningsstöd* ska vara ett dokument som lever i tiden och är tillgängligt för föreningsliv att förstå och handläggare att tillämpa.

Förvaltningens bedömning är att Östermalms föreningsstöd beviljas och nyttjas på det sätt som avses.

Förvaltningen delar inte till fullo revisorernas två rekommendationer för Östermalm, men ser en relevans i vad som kommenteras och kommer att utveckla arbetet utifrån det.

Förvaltningens synpunkt på revisionens två rekommendationer för Östermalm.

- *Komplettera stödjande styrdokument med tydligare vägledning i hur bedömningen av redovisningen ska gå till samt säkerställa att ställningstaganden dokumenteras.*

I revisionsrapporten sida 20, står ”Det framgår inte vilka kontrollmoment som ska göras vid uppföljningen eller vad som krävs för att redovisningen ska vara godkänd. I lathunden anges som en del av handläggningen av redovisningen att det ska bedömas om beviljat stöd har använts i linje med nämndens beslut. Lathunden ger ingen ytterligare vägledning för på vilket sätt det ska kontrolleras.”

Av lathunden under rubriken *Bedömning och kompletteringar* framgår att ” Redovisningsformuläret är byggt för kontroll av att föreningen genomfört den verksamhet de beviljats stöd för. Däribland uppfyllnad av grundläggande krav (ink demokrativillkor), genom-förd verksamhet, deltagare, marknadsföring med mera. Föreningen efterfrågas även att påtala om det skett förändringar som gjort att verksamhet inte bedrivits enligt ansökan.”

Därefter framgår det av lathunden hur handläggaren ska gå tillväga för att kontrollera att föreningen i redovisningsformuläret fyllt i samtliga uppgifter och bilagor som efterfrågats under rubriken *Kontrollera kompletteringsbehov*.

Avslutningsvis förtydligas i lathunden under rubriken *Bedömning av redovisning*:

1. ”Kontrollera att firmatecknarens underskrift har inkommit.
2. Har det skett några förändringar i föreningen som påverkar om föreningen uppfyller de grundläggande kraven för ansökan, eller genomförande av verksamhet/aktivitet?
3. Har föreningen marknadsfört och genomfört sina program enligt nämndens beslut, dvs. har syftet med stödet uppnåtts?
4. Har beviljat stöd (pengarna) använts i linje med nämndens beslut?
5. Gör stickprovskontroller av efterlevnad av demokrativillkor och verksamhetens faktiska omfattning.
6. Om föreningens redovisning är fullständig och godkänd kan handläggning av föreningens ansökan för nästkommande år påbörjas.
7. Redogör för förvaltningsledningen gällande godkända, felaktiga och inte kompletta redovisningar.
8. Avslagna redovisningar ska anmälas till nämnd.
9. Frågor om komplettering samlas och sänds i ett mail, enligt nedanstående rutin för komplettering. ”

Revisorerna har via mail förtydligat att det är punkt 2 och 4 i ovanstående niopunktslista som de ser behöver utvecklas. Punkt 2 följs i redovisningsformuläret upp under avsnittet *Grundläggande krav* för beviljat stöd med fyra frågor där föreningen intygar eller kommenterar på vilka olika sätt de under året har uppfyllt de grundläggande kraven. Därefter besvarar föreningen ytterligare fyra frågor om verksamhetens genomförande. Avslutningsvis kopplat till punkt 4, under avsnittet *Budget* så inlämnar föreningen en redogörelse för beviljad verksamhets/aktivitetens intäkter och kostnader och övriga stödgivare.

Förvaltningen menar att handläggaren sammantaget har en god vägledning i vilka kontrollmoment som ska genomföras och vad som krävs för att redovisningen ska vara godkänd. Förvaltningen arbetar årligen med utvärdering av både ansöknings- och redovisningsformulär samt lathunden. Förvaltningen kommer i detta arbete att särskilt uppmärksamma om informationen gällande punkt 2 och 4 ytterligare kan förbättras.

Dokumentation av ställningstaganden kommenteras under nedanstående rubrik Dokumentation.

- *Slutföra det påbörjade utvecklingsarbetet med att säkerställa att relevanta uppgifter och handlingar inhämtas och dokumenteras i handläggningsprocessen.*

Förvaltningen inhämtar samtliga uppgifter som enligt stadens riktlinjer för föreningsbidrag ska innehålla. Förvaltningen ställer sig därför frågandes till vilka uppgifter och handlingar revisorerna avser. Förvaltningen menar att både ansökningsformulär, redovisningsformulär, dess bilagor samt uppföljning under året säkerställer att relevanta uppgifter och handlingar inhämtas. Vidare menar förvaltningen att samtliga inhämtade uppgifter och bilagor diarieförs och på så sätt dokumenteras.

I revisionsrapporten noteras att förvaltningen inte inhämtar verksamhetsplan. Inhämtning av verksamhetsplan är inte heller något som påtalas i stadens riktlinjer. Förvaltningen anser inte heller att det finns skäl för att inhämta verksamhetsplan då verksamheten/aktiviteten föreningen söker stöd för beskrivs i ansökningsformuläret. Ofta finns därtill inte verksamhetsplan för nästkommande år då föreningslivet i regel har årsmöten på våren och ansökan sker på hösten.

På sida 27 i revisionsrapporten påtalar revisorerna att seriositetskontrollen inte är helt anpassad efter handläggningsprocessen. Förvaltningen delar inte denna uppfattning. Seriositetskontrollen uppfyller syftet att enligt stadens riktlinjer inhämta information om skatter och avgifter, moms, arbetsgivaravgifter eller F-skatt samt skulder hos kronofogden.

Dokumentation av ställningstaganden

Förvaltningen tar till sig revisionens rekommendation om att säkerställa att ställningstaganden dokumenteras. Förvaltningen kommer att se över olika alternativ. Som främsta utvecklingsområde ser förvaltningen behovet av en mer sammanhållen, dokumentation som är tydligare för utomstående att överblicka.

Samtidigt ser förvaltningen ett behov av att dokumentationen ska stå i relation till de praktiska och resursmässiga utmaningarna i att granska och kommentera alla villkor i detalj.

Förvaltningen menar även att *bilaga 2. Redogörelser och bedömningsgrunder* också ger en god dokumentation av handläggningens ställningstaganden för inkomna ansökningar. I den kommenteras samtliga föreningar utifrån nämndens bedömningsgrunder och förvaltningens bedömning.

Kerstin Andersson
Stadsdelsdirektör
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Helena Näslund
Administrativ chef
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Andersson, Stadsdelsdirektör	2022-04-11
Helena Näslund, Avdelningschef	2022-04-11